

АРХІТЕКТУРА

УДК 712.2

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УРБАНІСТИКИ : ПРАВИЛЬНЕ ВЛАШТУВАННЯ
ТРОТУАРІВ**

В. Ю. Мітін

студент 1 курсу, група АМ-11, навчально-науковий інститут будівництва та архітектури
Науковий керівник – к.арх., доцент О. Е. Смолінська

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проаналізовано основні помилки при влаштуванні тротуарів і сполучення їх з газонним покриттям. Автором запропоновано принципові методи правильного влаштування пішохідних доріжок та тротуарів.

Ключові слова: тротуар, бордюр, конструкція, газон, принципи влаштування, водовідведення.

В статье проанализированы основные ошибки при устройстве тротуаров и соединении их с газонным покрытием. Автором предложены принципиальные методы правильного устройства пешеходных дорожек и тротуаров.

Ключевые слова: тротуар, бордюр, конструкция, газон, принципы устройства, водоотвод.

In this article analyzes the main mistakes in the arrangement of sidewalks and combining them with a lawn covering. The author proposes the principle methods of correct placement of pedestrian paths and sidewalks.

Keywords: sidewalk, bordure, construction, lawn, principles of placement, outfall.

Міські тротуари є основними шляхами для переміщення мешканців. Все, що оточує нас, – це результати міського благоустрою, завдання якого – забезпечити комфорт та функціональність кожного елемента навколишнього середовища.

Мета статті – виявлення основних проблем при влаштуванні традиційної конструкції тротуарів та пошук принципів покращення їхнього конструктивного вирішення.

У вітчизняній практиці міського благоустрою існує ряд проблем, які унеможливають чистоту й порядок на міських тротуарах і пішохідних шляхах:

1. Рівень ґрунтової поверхні вищий рівня тротуару (рис. 1). Якщо рівень газону вищий ніж рівень бордюру, то вода, яка залишилась після дощу і танення снігу, стікає на тротуари, забираючи з собою ґрунт, і накопичується у вигляді калюж. Після висихання з'являється шар пилу, який неможливо змити, оскільки воді з брудом нікуди стікати.

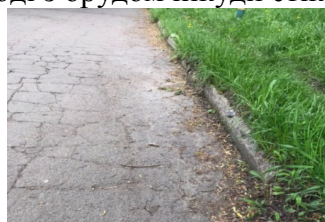

Рис. 1. Неправильна конструкція тротуару (м. Рівне, вул. Ботанічна). Фото автора, 2019 р.

Відсутність водостоків на тротуарах сприяє проникненню води у пори асфальту, що призводить до виникнення тріщин та поступового руйнування його верхнього шару.

2. Тротуар нижче рівня бордюру (рис. 2). Пісок та пил, принесений вітром залишається на тротуарі до моменту механічного видалення при підмітанні. Така конструкція примушує збільшувати кількість антижеледних засобів, оскільки вода, яка не стікає тривалий час в холодну пору року замерзає.

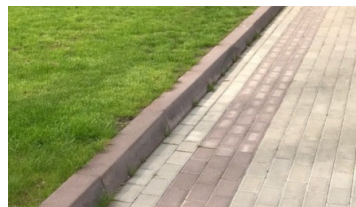

Рис. 2. Неправильна конструкція тротуару (вул. Нестерова, м. Рівне). Фото автора, 2019 р.

Високий бордюр вздовж тротуару без влаштування спеціального водовідведення унеможливує природне стікання води з твердого покриття, що призводить до утворення калюж та створює незручності пішоходам під час дощу. Крім того, такий метод сполучення тротуару з газоном утруднює прибирання пішохідних шляхів від снігу в зимовий період.

В діючих вітчизняних будівельних нормах (ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій», п. 9.7.2) зазначено: «З метою захисту газону та унеможливлення попадання бруду та рослинного сміття на покриття у разі сполучення пішохідних зон, доріжок і тротуарів з газоном треба встановлювати садовий борт, який перевищує рівень газону не менше ніж на 0,05 м...». Як бачимо, попередні приклади влаштування тротуарів виконано згідно чинних ДБН, однак, як показує практика, такий метод сполучення пішохідних шляхів та газонів значно застарів та не виправдав себе. Тому автором пропонується інший, більш правильний підхід до влаштування тротуарів, який позитивно показав себе на практиці закордоном.

Способи правильного влаштування тротуарів та сполучення їх з газоном:

1. Підняття тротуару до рівня бордюру та пониження рівня газонного покриття (рис. 3). Ідеальним випадком, що дозволяє досягнути максимальної чистоти тротуару, є організація тротуару і бордюру вище рівня газону, при цьому бордюр повинен бути на рівні з тротуаром. При такій конструкції вода буде стікати з тротуару, забираючи з собою на газон пил та пісок, принесений вітром або комунальними роботами. Для запобігання потрапляння землі на тротуар і підвищення ефективності прибирання в зимовий період необхідно, щоб рівень газону був нижче рівня бордюру на 5-7 см.

При правильній конструкції й технології кількість льоду на тротуарах зменшиться, тому що вода не буде збиратись, а прибирання снігу полегшиться. Також відпадає потреба в літньому прибиранні землі й пилу, оскільки земля з газонів не потрапляє на тротуар, а все, що заноситься вітром, змивається опадами.

Рис. 3. Правильна конструкція тротуару (ЖК «Spectrum», вул. Костромська, м. Рівне)
Фото автора, 2019 р.

2. Особливості влаштування доріжок і газонів при близькому розташуванні з деревами (рис. 4, а, б). Досить часто на газонах ростуть дерева й кущі, тому пониження

рівня газонного покриття може оголити їхню кореневу систему. У цьому випадку потрібно залишати навколо дерева підвищений рівень ґрунту або збільшувати висоту рівня доріжок. Такий підхід дозволить зберегти рослини, а по мірі старіння дерев й заміни їх молодими, знижувати рівень ґрунту в місці посадки для того, щоб при наступних ремонтах елементів благоустрою повністю знизити рівень газону й одночасно знизити рівень доріжок, якщо це необхідно.

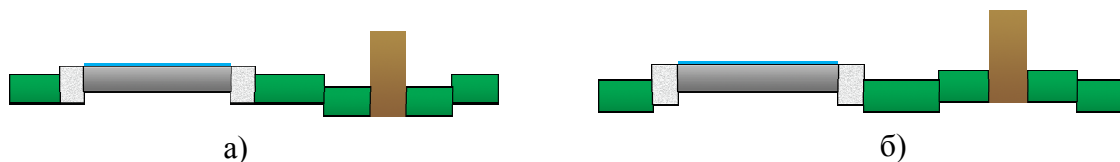

Рис. 4, а, б. Варіанти правильної конструкції тротуару при близькому розташуванні з деревами

3. Тимчасові рішення водовідведення із влаштуванням канавок (рис. 5). Якщо у власника території не вистачає ресурсів на масштабну реконструкцію, в якості тимчасового рішення можна використати канавки (водостічні жолоби). Тоді ґрунт не стікає з газону на тротуар, знижується забруднення і ускладнюється заїзд легкових авто на газон.

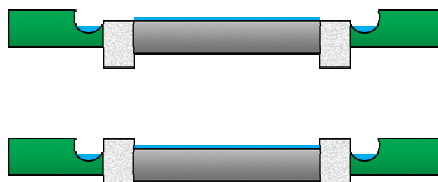

Рис. 5. Варіанти влаштування тимчасових рішень з канавками

4. Зниження рівня газону або встановлення бордюру при обов'язковій організації водовідведення (рис. 6). При такій конструкції необхідно забезпечити видалення води з тротуару або проїзної частини. Це може бути зроблено за допомоги зливових стоків. Таке рішення є напівправильним, оскільки вода змиває пісок і бруд в каналізацію, забиваючи її. Такий метод є найбільш ефективним при видаленні води з поверхні автостоянок або міських площ.

Рис. 6. Організація водовідведення з тротуару або проїжджої частини
(пл. ім. В. Короленка, м. Рівне). Фото автора, 2019 р.

Висновок. На жаль, ДБН в Україні є морально застарілими і потребують змін. Питання міського благоустрою потребує сучасного підходу і нових рішень, що є ефективними і активно використовуються закордоном.

1. ДБН Б.2.2-5:2011. Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрої територій. К. : Мінрегіон України, 2012. 61 с. (Національні стандарти України). 2. Егоров А. Методический альбом по благоустройству и уборке тротуаров с примерами. URL: <https://monteklever.livejournal.com/188307.html> (дата звернення: 13.05.2019). 3. Варламов И. Методический альбом проекта «Делайте ПРАВИЛЬНО». URL: <https://varlamov.ru/1350027.html> (дата звернення: 28.06.2019). 4. Чеусов В. Бордюрный вопрос. URL: <https://cheusov.livejournal.com/60922.html> (дата звернення: 28.06.2019). 5. Шор О. Как надо делать тротуары. URL: <http://global.proekt-a.com/articles/4662-kak-nado-delat-trotuary> (дата звернення: 18.06.2019).